

BERGHE, Ernest van den (Aalst 2 november 1897 – Aalst 27 augustus 1995). Schoonzoon van **Jan-Baptist de Neve**.

Was de zoon van een radicale liberale middenstander en een katholieke Aalsterse volkswrouw. Van den Berghe kreeg een gelovige maar sterk antiklerikale opvoeding. Er was in het gezin sympathie voor het **daensisme**. Hij volgde middelbaar onderwijs, eerst te Aalst en later aan het atheneum te Gent. Zijn vader had een Franstalige opleiding aan het atheneum van Ath gewenst, maar Van den Berghe stond toen al onder invloed van het **flamingantisme** en ging uit eigen initiatief naar Gent. Hij trof er **René de Clercq**, **Hippoliet Meert**, **Maurits Sabbe**, **Jozef Goossenaerts** als leraars en evolueerde onder hun invloed in de richting van het **activisme**. Hij was medestichter van het halfmaandelijks blad *Ontwaakt*, dat later het weekblad *De Nieuwe Tijd* werd.

In 1919 nam hij deel aan de verkiezingsstrijd in het arrondissement Aalst, waar de daensisten en **Het Vlaamsche Front** een kartel vormden. In de samenwerking tussen beide groepen zou hij gaandeweg een zeer belangrijke rol spelen en werd hij het verbindingssteken bij uitstek. In juli 1921 werd hij vrijgestelde van de daensistische organisaties. Samen met de Aalsterse ex-gandavensis **Bert d'Haese** bewerkte hij in de zomer van 1923 het akkoord tussen **Het Vlaamsche Front** en de daensisten, die voortaan samen onder de naam **Christene Volkspartij – Vlaamsche Front** aan de verkiezingen deelnamen.

Van den Berghe vervulde talrijke bestuurs- en beheersposten in het daensistisch-Vlaams-nationalistisch netwerk van coöperatieven, vakbonden, ziekenfondsen en pers, met onder meer de Samenwerkende Maatschappij **Volkverheffing** en de Naamloze Vennootschap **Vlaamsche Spaar- en Leenbank**. Hij kon via het **Vlaamsch Nationaal Vakverbond (VNVV)** en de pers een nationale rol spelen. Via het VNVV beschikte hij over vrijgestelde medewerkers, onder meer **Karel Lambrechts** en **Marcel de Ridder** en secretariaten.

Ernest van den Berghe in 1922 samen met zijn kameraden dienstplichtigen. Deze prentbriefkaart werd naar huis opgestuurd met de boodschap: "We dragen met dit mooi aandenken naar ons huis de herinnering aan onderlinge sympathie uit droeve dagen en tevens de belofte van haat en verachting voor het leger en van groote liefde voor het verachte en verdrukte Vlaamsche volk". (FAMILIE D'HAESE)

Door het feit dat hij aan het hoofd stond van de grote en moderne drukkerij van Volksverheffing kon hij de uitgave van diverse lokale Vlaams-nationalistische weekbladen overnemen. Het is dan ook niet verwonderlijk hem betrokken te zien bij zowat alle pogingen om het Vlaams-nationalisme te verenigen in een nationale partij.

Hoewel Van den Berghe al van bij de stichting van het **Vlaamsch Nationaal Verbond** (VNV) genoemd werd als algemeen secretaris, vervulde hij die functie pas van 1935 af toen het VNV-secretariaat van Brussel naar Aalst verhuisde. Uit hoofde van zijn functie zetelde Van den Berghe in de Hoofdraad van het VNV. Zijn aarzelende start in het VNV had te maken met ideologische reserves tegen de partij die naar zijn oordeel al te sterk naar rechts was opgeschoven. Maar toen het VNV succes bleek te hebben zette Van den Berghe er zich ten volle voor in. Hij werd als vrijgestelde een van de belangrijkste figuren achter leider **Staf de Clercq**. In Aalst kwam hij in conflict met gewezen daensisten zoals **Karel-Leopold van Opdenbosch** die het VNV als een fascistische partij (**fascisme**) afwezen.

Van den Berghe realiseerde de unificatie van de VNV-weekbladpers toen in december 1935 het weekblad *Strijd* van de persen van de in juni 1935 opgerichte Samenwerkende Maatschappij Uitgeverij Dietschland rolde. Van den Berghe had in 1933 ook geprobeerd de Antwerpse krant *De Schelde* op te kopen, maar dat was mislukt. In de VNV-leiding

behoorde Van den Berghe met Hendrik Elias en Gerard Romsée tot de gematigde vleugel. Hij steunde de concentratiepolitiek met Rex en de Katholieke Vlaamsche Volkspartij. In 1939 kwam hij voor het eerst op de voorgrond toen hij als lijsttrekker van de Kamerlijst van het Vlaamsch Nationaal Blok (VNB) te Aalst werd verkozen.

Van den Berghe was aanwezig op de bijeenkomst in het parlement op 14 mei 1940 waar de verkozenen van het VNB het parool "geen tweede activisme" onderschreven. Hij constateerde dat hij zijn invloed op de VNV-leider had overschat toen die de volgende weken resoluut voor de vlucht vooruit in de collaboratie koos. Van den Berghe volgde en nam deel aan onderhandelingen met de bezettende overheid. Als algemeen secretaris speelde hij een belangrijke rol in de 'greep naar de macht' van het VNV. Hij verzette zich tegen een samenwerking met de Groot-Duitse ss. Tegenover de Duitsch-Vlaamsche Arbeidsgemeenschap voerde hij aanvankelijk een noyauteringspolitiek in de hoop de organisatie onschadelijk te maken. Toen dat niet lukte en de VNV-politiek langzaam in het moeras van het opbod wegzonk, dacht Van den Berghe eraan ontslag te nemen. De Clercq overtuigde hem aan te blijven. Na de dood van De Clercq nam hij op 30 januari 1943 'onbepaald verlof' als algemeen secretaris, officieel om gezondheidsredenen. Hoewel hij lid bleef van de Raad van Leiding werd zijn functie overgenomen door Piet Wyndaele.

In 1947 werd hij in het kader van de repressie ver-

oordeeld tot drie jaar, vervolgens (in beroep) tot vijf jaar hechtenis, relatief lichte straffen gezien de rol die hij had gespeeld. Op het eind van 1948 werd hij vrijgelaten. Hij ging in zaken en bouwde in Aalst een bloeiend bedrijf op.

Officieel speelde hij na de oorlog geen politieke rol meer. Maar achter de schermen heeft hij voortdurend invloed uitgeoefend op het Vlaams-nationalisme, zowel de partijpolitieke beweging als de strijden en cultuurverenigingen. Hoewel hij aanvankelijk geen voorstander was van een nieuwe Vlaams-nationalistische partij, steunde hij de **Volksunie** van bij de oprichting. Hij is deze partij blijven steunen tot het einde van zijn leven, al heeft hij initiatieven genomen om een verzoening tot stand te brengen met het **Vlaams Blok**. Hij was tevens lid van **Broederband**.

LITERATUUR: R. d'Haese, 'De integratie van de resten der Christene Volkspartij in het Vlaams-nationalisme na WO I', in *Daens in Brons*, 1985; – F. van Campenhout, *LDB*, 1993; – B. de Wever, *Greep naar de macht. Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945*, 1994.

BRUNO DE WEVER